

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

POWAŁA i POLEPA



O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Kiedy wybierzemy się do skansenu (w Nowogrodzie, w Klukach, w Orońsku, w Sierpcu, w Sanoku, w Kolbuszowej, we Wdzydzach Kiszewskich, w Tokarni, w Nowym Sączu, w Kłóbce, w Zawoi czy gdzie tam chcecie) i kiedy wejdziemy do chaty, a potem do izby i kiedy staniemy pośrodku tej izby, to nad głową będziemy mieć POWAŁĘ, a pod stopami – POLEPĘ. POWAŁA to 'drewniany strop, deskowany sufit w dawnym domu', a POLEPA to prymitywna podłoga wykonana z gliny lub gliny z sieczką'. Słowo POWAŁA bywa używane przenośnie na określenie gęstej warstwy jakiejś substancji unoszącej się powietrzu (np. powała mgły wisząca nad łąkami), a wyraz POLEPA oznaczał najpierw samą glinę lub mieszaninę gliny z sieczką, których używano do tynkowania ścian i do uszczelniania pieców, a także otworów okiennych i drzwiowych. POWAŁA to wyraz utworzony od czasownika POWALIĆ w znaczeniu 'przewrócić na ziemię, ułożyć poziomo', a POLEPA to słowo zachowujące dawne znaczenie czasownika POLEPIĆ (od którego pochodzi), czyli 'obrzucać, tynkować gliną' – stąd o izbie mającej na ścianach warstwę POLEPY 'glinianego tynku' mówiło się LEPIONA IZBA.